

RECENSIE ■ 'T BARRE LAND SPEELT 'DE LAATSTE DAGEN DER MENSHEID'

Oorlogsmiches in 'onspeelbaar stuk' met verbluffend gemak doorgeprikt

★★★★☆

Gebeurtenis: 't Barre Land speelt 'De laatste dagen van de mensheid' van Karl Kraus. **Spel:** Margijn Bosch, Vincent van de Berg, Martijn Nieuwerf e.a. **Vertaling:** Robbert-Jan Henkes en Erik Bindervoet. **Gezien:** di. 11 november, Grand Theatre, Groningen. **Publiek:** 60. Daar nog te zien vanavond (o.v.), 14,15/11. Door Peter van Strien

770 pagina's, 220 scènes, 500 personages, 20 dialecten, een proloog, vijf bedrijven en een epiloog. De Oostenrijkse auteur Karl Kraus (1874-1936) kon met minder niet toe om zijn gal te spuien over de oorlog. *De laatste dagen van de mensheid* was volgens de auteur zelf een onspeelbaar stuk. Juist daarom waarschijnlijk dus een uitdaging voor 't Barre Land, het dwarse, kleine toneelgezelschap dat er altijd

op uit is de dingen anders te doen dan anderen.

Op 11 november 1918 eindigde de eerste wereldoorlog. Negentig jaar en vele oorlogen later is Kraus' satire nog huiveringwekkend actueel. Uit de hilarische scènes spreekt onbegrip, verbijstering en woede over de vanzelfsprekendheid waarmee politici een oorlog rechtvaardigen, de kritiekloosheid, het applaus zelfs van pers en kerk, de laffe hou-

ding van de intellectuele elite. De vertalers Robbert-Jan Henkes en Erik Bindervoet zijn net zo woedend als Kraus dat was. Temidden van stapels boeken, paperassen en een deprimerende verzameling oud meubilair tikken ze, tijdens de voorstelling, op schrijfmachines, geheel in Krausiaanse sfeer, geheel in schotschrift *Fakkelforum*. Deze avond een burgemeester over straatteur, en Eimert van

Middelkoop, die teruggekeerde Uruzgan-gangers insignes opspeldt. 'Hoe moet je nog overdrijven als het feit tot karikatuur van de overdrijving wordt?' citeren ze de schrijver.

Het cynische epos van Kraus is een goudmijn voor smakelijke citaten en wrede grappen. Een gesprek met een oorlogsvlieger, met een duikbootkapitein. Heel erg. Die van de Oostenrijkse minister van buitenlandse zaken in 1914, die zich

'deze oorlog niet wilde laten afpakken'. Het komt ons akelig bekend voor. 't Barre Land jongleert onbekommerd, met een verbluffend gemak met deze weerbarstige, springerige tekst, souffleur in de buurt, boekje binnen handbereik. De voorstelling is niet af, maar in die situatie maken ze van de nood een deugd. In een overigens fonkelend, lenig debat knagen de optimist (Margijn Bosch) en de kniesoor (Martijn

Nieuwerf) aan het uithoudingsvermogen van de kijker. Maar dat overleef je wel. Een meeslepend drieënhalftje.

■ GISTEREN AFGELAST

De voorstelling van 't Barre Land van gisteravond werd afgelast, wegens ziekte van actrice Margijn Bosch. 't Barre Land hoopt dat ze al vandaag voldoende is hersteld om weer op het podium te kunnen staan.